

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΣΕΛΗΝΗ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 3 Ἀπριλῆ 1921

ΑΡΙΘ. 730 (ΦΥΛ. 14)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΨΥΧΑΡΗΣ: «Τὰ δυνὲν εἰσαντάφυλλα τοῦ Χάρου»
(συνέχεια).
ΤΑΚΗΣ ΦΙΤΣΟΣ: Ἡ φυλακή.
Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα καὶ πράγματα.
ΝΟ. Γ. ΚΥΡΙΝΖΗΣ: Φωτεινοπάλατο.
ΔΗΤΡΗΣ ΛΟΪΣΟΣ: Τ' ἀκουγιάλι μας.
ΠΙΚΡΑΓΚΛΟΗΣ: Ἡ ἐκδοσις τῆς Ἐπιτροπῆς.
Σ. Μ.: Ἐπιστράτευση
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ: Κριτικὰς ζουγραφιῆς: «Δρόμοι

καὶ Μονοπάτια».

ΠΙΣΤΡ ΠΠΩΝΤΡΥ: Μηδὲν Ἄγαν.

Μ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ ΜΕΗΜΕΛΛΗΣ: Ἐπιστολὴ στοῦ Γ.
Ξενοπουλο.

ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Νεοελληνικὴ φι-
λολογία.— Σένη φιλολογία.— Μουσική.— Νέα
βιβλία.— Σένα περιοδικά.— Τὶ γράφουν οἱ ἄλ-
λοι.— Βαρβαροπάζαρο.— Φοιτητ. Συντροφιά.—
Χωρὶς γραμματόσημο.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΤΑ ΔΥΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ

-9-

Τετάρτη, ὦρα ἐννιάμισι. — Πρῶτ' πρῶτ' σή-
μερις (ὦ χαρὰ μου!) ἔφτασε τὸ ταχυδρομεῖς καὶ
μὲν δὲς κάθισα μπροστὰ στὸ γραφεῖο μου, νὰ κοινο-
τιάσω μὲ τὸν ἀγαπημένον μου, ποῦ φέρονε καὶ τὸ
γράμμα σου. Ἀχ! φίλε μου ἐσύ, πόσα ὥραϊα καὶ
καλὰ πράγματα σήμερα! Δὲ λέω μόνο γιὰ τὸ γράμ-
μα σου — τὸ ξαίρεις πιά, πὼς τὰ γράμματά σου
ὅλα εἶναι ἀπαίριαχτα. Κωστή μου, μὰ καὶ γιὰ ὅσα
μοῦ στέλνεις, γιὰ τὸ διδύμασμα τὸμοροδομένο,
ποῦ εἶναι μιὰ τρέλα, γιὰ τὰς πέννες, γιὰ τὸ μολύδι
τάσημένιο, γιὰ τὴ ζηλεμένη σου, τὴ χρυσή σου τὴ
φωτογραφία ποῦ ἀμέσως τὴ φίλησα καὶ τὴν κατα-
γίλησα λωλά. Ὁχ! τί χάρι ποῦ σοῦ ἔχω! Τί κα-
λὸς ποῦ μοῦ τὴν ἔδωσες, Κωστή μου! Ἀκουσε θ-
μως, θέλω καὶ τὴν ἄλλην, ξαίρεις, τὴ μικρούλα.
Γιὰ νὰ διοῦμε, θὰ μοῦ τὴ χαρίσῃς καὶ ἀφτὴ; Ἐλ-
πίζω, γιατί' ἔμπορεῖ κανεὶς τίς μικρὰς νὰ τίς κου-
βαλᾷ πὺδ' ἐφκοῖα μαζί του καὶ νὰ τίς ἔχη ὅπου θέ-
λει, γιὰ νὰ τίς φιλῇ, Κέριέ μου. Μάθε το καὶ ἀφτὸ.

Εἶμαι κάπως πὺδ' ἡσυχὴ σήμερα, πὺδ' καλὰ. Συλ-
λογοῦμαι πὼς ἴσως ἀπόψε ἀρχίσῃς τὸ ποιήμα σου
τὸ κατ'οῦργιο, ποῦ μοῦ λές, δηλαδή ὅχι, ἀφοῦ ἀπό-
ψε πηγαίνεις στοὺς φίλους σου τοὺς Κ. (εἶναι τά-
χα ἡ κόρη τοῦ ποῦ παντρεύεται; Καὶ ποῖνε παῖρ-
νει; Κι ἀγαπιοῦνται ἢ ἔτσι;), μὰ ὑποθέτω ἄβριο
χωρὶς ἄλλο τὸ κατὰλαθα κιόλας ἀπ' ὅσα μοῦ γρά-
φεις, Κωστή μου, ποῦ ὥρα τὴν ὥρα μοῦ λές τί κά-
νεις, ποῦ εἶσαι, ποιοὺς βλέπεις καὶ μοῦ τῶμαδες μά-
λιστα καὶ μένα πὺδ' οὐδ' τὰ κάτω διογραφία τὰ
γράμματά μου. Κοίταξε, καὶ τὴν ὥρα καὶ τὴ στιγμή
νὰ μοῦ σημειώσῃς ποῦ ἀρχίσῃς τὸ ἔργο σου τὸ
θεῖο.

Ἦουνχία σήμερα. Συγγριζοῦνε σοῦ θειοῦ καὶ ἔτσι
θὰ μπορέσω νὰ μείνω μαζί σου ὅλη τὴ μέρα, νὰ κοι-
νοποιήσωμε. Ὅσα μοῦ λές ἀπάνω στὴν ἀνάγκη τῆς
ἐργασίας, Κωστή μου, εἶναι ὥραϊα, εἶναι καὶ ἀληθι-
νά, χίλιες φορὲς τὰ συλλογίστηκα, τὰ εἶπα μοναχὴ
μου. Ἡ καλὴ θέλησις δὲ μοῦ λείπει, φῶς μου,
σοῦ τὸ θεβαιώνω· ἡ δυνάμη μου λείπει. Ὅλ' μοῦ
ἔρρη καὶ ἀφτὴ, ἀφοῦ πὺδ' θέλεις. Εἶσαι σὺ, ὁ πατέρας
μου καὶ ὁ ἀφέντης μου καὶ ἡ μοναδική μου ἡ λατρεία
καὶ ὁ μάστορής μου, καὶ σ' ὅλα θέλω νὰ σ' ἀκούσκω,

καὶ θὰ μοῦ εἶναι γλύκα νὰ σ' ἀκούω, πολυ-
γαπημένε. Θὰ διαβάσω, ναί, θὰ ἐργάζομαι.
Σοῦ τὸ τάζω, Κωστή μου μονάκριβε. Καὶ κοίταξε
νὰ διῆς πὼς δὲ σὲ γελῶ καὶ πὼς σ' ἀγαπῶ μὲ τὰ-
λήθεια, πὼς σήμερα κιόλας ἄρχισα, προτοῦ μάλιστα
λάβω τὸ γράμμα σου. Ἀμα σηκώθηκα, καὶ κατόπι,
πρὶν ἀκομῇ σοῦ ξακολουθήσω τὸ γράμμα μου τὸ ψε-
σινὸ, σοῦ ἀντίγραφα δυὸ ποιηματάκια σου ἀπὸ κεί-
να ποῦ μοῦ ἔκαμες τὸ καλοκαίρι καὶ ποῦ μοῦ ζήτη-
σες ἀντίγραφο. Κ' ἔτσι θὰ σοῦ ἀντιγράψω δυὸ καὶ
μέρα.

Πές μου, φίλε, σοῦ ἀρέσει λοιπὸν τὸ καμμένο σου
τὸ παιδάκι, ποῦ εἶναι τόσο φρόνιμο καὶ ποῦ φρόνιμα
φρόνιμα σ' ἀκούει; Ὁχ! πές μου το, πὼς σοῦ ἀ-
ρέσει, πὼς δὲ θὰ τὸ μαλλώσῃς καὶ ἂς διῶ, μὰ σιγ-
μούλα τουλάχιστο, στὰ χεῖλια σου ἕνα χαμόγελο, ἀ-
γάπη μου ἐσύ! Θὰ προσπαθίσω μάλιστα νὰ διαβά-
ζω ιαχτικά, Κωστή μου, θὰ διῆς. Καὶ μὴπως δὲν
πρέπει νὰ μαθαίνω, νὰ καλλιεργῶ τὸ νοῦ μου, γιὰ
νὰ μὴ σοῦ εἶμαι καὶ ἀνάξια; Ἐπειτα τὸ ριῶθω πὼς
θὰ μοῦ κάμῃ ἄπειρο καλὸ νὰ μπορέσω λιγάκι νὰ
διαβάσω.

Πρῶτα, στοὺν παλιὸ παλιὸ καιρὸ — ἀπὸ τὸ πρῶτ'
ὥς τὸ βράδι — μέρα νύχτα ἢ νύχτα μου χωμένη
στὰ διβλία. Ἦθελα τότες ὅλα νὰ τὰ διαβάσω, νὰ
τὰ ξαίρω πὺδ' ὅλα. Καὶ τὴ χαίρομουνε μέσα μου κα-
τάδωθα τὴν καρδιόβαθρη χαρὰ ποῦ μοῦ δίνανε τὰ ὥ-
ραϊα, τὰ μεγάλα πράγματα ποῦ διάβαζα, καὶ βλογοῦ-
σα τὴν τύχη ποῦ μοῦ προξενούσε τέτοια χαρὰ μαγα-
δικὴ καὶ ἀπαίριαχτη.

Συγγρά, πολὺ συγγρά μάλιστα, συλλογιόμουνε πὼς
μὲ τὰ διβλία μου, μὲ τὴν ἀνάγνωσις, μὲ τὸν πόθο
ποῦ εἶχα νὰ διαβάσω, δὲ θὰ μπορούσα ποτὲ μου νὰ
εἶμαι δυστυχισμένη ὅλους διόλου, πὼς σὲ κάθε περι-
στασι τῆς ζωῆς, τὰ διβλία μου θὰ μοῦ εἶτανε οὐ
φίλοι ἀγαπημένοι καὶ πιστοί, πὼς σιτὴ συντροφιά
τοὺς θὰ ξεχνοῦσα, τουλάχιστο μερικὰς ὥρες, ὅλες
τὶς φροντίδες, ὅλες τὶς ἐνοῖες τοῦ κόσμου, πὼς πάν-
τα θὰ μὲ παρηγορούσανε.

Ἀχ! τὰ καμμένα μου τὰ διβλία, τὰ κοιτάζω κά-
ποιες καὶ γεμίζονε τὰ μάτια μου δάκρυα. Μοῦ φαί-
νεται πὼς μὲ κοιτάζουνε, τὰ δύστυχα, καὶ ἀφτὰ, πὼς

μὲ λήπῃ τοὺς, πῶς μὲ καμὶὸ παραπονοῦνται πὺν τὰς ἡμῶν παρῶμερα. — «Εμεῖς δὲ ο' ἀγῆσαμε, μοῦ κρηγολέρε· Μύρρω, ἐὸν πρώτη μᾶς ἀγῆρες».

Ἡ ὥρα τρεῖς καὶ πέντε τὰ πόγεμα. — Καμῆρε μου Κωστή, ἐσὺ μου, πὺν δὲν ὑπάρχει φίλος ἀπὸ σένα πὺν λατρεμένος, πὺν ζηλεφτός, ο' ἔνα, ματάκια μου, ἀπὸ τὰ τελεφταῖα σου τὰ γράμματα, εἶναι κάτι λόγια, πὺν μὲ κάμανε ὥρες νὰ κλάω, πὺν κάρυνε ἀδόμη καὶ κλαῖω, σὰν τὰ θυμοῦμαι. Καὶ τὰ θυμοῦμαι πάντα καὶ πάντα. Τὸ πιστεβες, ἀλήθεια, ἐσὺ, πῶς εἶτανε ἀνάγκη νὰ μοῦ τὸ πῆς, γιὰ νὰ ξαίρω τί νιώθεις, τί σοῦ γίνεται μέσα σου, βαθιά σου, καὶ νὰ πονῶ καὶ νὰ κλαῖω; Δὲν τὸ εἶδες τὸ λοιπὸ καὶ δὲν τὸ κατὰλαβες, πῶς τὸ βάσανο τῆς ζωῆς μου τὸ πὺν φοιχτό, ἴσως τὸ μεγαλήτερο, εἶναι σὰ σολιοῦμαι πῶς ἡ πὺν γενναία ἔπαρξη, κ' ἡ ὥραιότερη, πῶς ἡ πὺν πλούσια ζωὴ καὶ ἡ πὺν γεμάτη ἐλπιδες, ἡ ζωὴ πὺν μπορεῖ κατόπι νὰ φανῇ σὰ θάμα, πῶς ἡ ζωὴ σου λίγο λίγο πάει χαμένη, καταπονησμένη;

Ὁχι, ὄχι, μὲ κανέναν τρόπο, καὶ πάλε ὄχι, δὲν πρέπει, δὲν τὸ θέλω τέτοιο πρῶμα, νὰ γίνῃ. Κωστή, γιὰ ἴδνομα τοῦ Θεοῦ, γιὰ ἴδνομα τῆς ἀγάπης μας, Κωστή, γιὰ ἴδνομα τοῦ πόνου μας τοῦ ἀπέραντου. νὰ μὲ ἀπαλλάξης, νὰ μὲ γλυτώσης ἀπὸ τὴν πλήξη τὴν τρομερὴ, τὴν τρομερώτερη πὺν ὑπάρχει, ἀπὸ τὸ μαρτύριο, ἀπὸ τὴν ἰδέα πῶς ἡ φτωχίη μας, ἡ κακομοιρὴ μας ἡ ἀγάπη σοῦ σκότωσε τὴ ζωὴ καὶ σοῦ σκότωσε τὴν ποίησὶ σου τὴν οὐρανόφωτη.

Μὴ μοῦ λές, μὴ μοῦ γράφης πῶς δέχως τὴν ἀγάπῃ μου δὲ θὰ εἰσὺνε ἱστοία, πῶς μὲ τὴν ἀνάπῃ μοι θὰ τὰ κατώρθωνες ὅλα, μὰ πῶς ἀπὸ μένα μακριὰ χάνεσα. ἀλάκαιο καὶ πᾶς. Δὲν πρέπει, ὄχι, δὲν πρέπει καὶ δὲ θὰ γίνῃ, θὰ τὸ διῆς. Τὸ νιώθω τὸ μαρτέβω. τὸ ξαίρω πῶς εἶσι θὰ εἶναι. Εἶσαι γεννημένος ἐσὺ. λατρεῖς μου καὶ ποίησὶ μου, γιὰ τὰ μεγάλα, γιὰ τὰ ὠραῖα· εἶσαι γεννημένος γιὰ τὴν ἀγάπῃ κ' εἶσαι γεννημένος γιὰ τὴ δόξα. Κωστή μου, τέτοιος ὁ προσορισμός σου ἐσένα καὶ ἀνῆλθ' ὅσον πᾶν, ἐγὼ σοῦ τὸ λέω. Θὰ πετύχῃς. Εἶδεμ', δὲ θὰ εἰσὺνε ἡ γενναία, ἡ ἀντρεωμένη ψυχὴ πὺν σέβουμαι καὶ λατρεῖω σὰ Θεό.

Ἐχει ὁ λογισμός σου ὠρισμένη περίοσις, μεγαλεῖο πάρα πολὶ καὶ φῶς ἡ ποίησὶ σου, γιὰ νὰ μπορέσῃ ποτέ τις ἱστοία σὶν κόσμο νὰ σβῇ τὴ φεγγόβολά σου. Θὰ νικήσῃς — θὰ νικήσουμε μαζί, ὅσο φοβερὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ δυστυχία μας ἡ σημερινή, ὅσο τρομαχτικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ τύχη μας ἡ μάθρη. Ἀχ! καμμένο μου, φτωχό, παιδισμένο μου παιδάκι, πὺν τὰγαποῦνε καὶ πὺν τὸ χαδεύουνε τὰ χάρδια μου ὅλα, ναι, τὸ ξαίρω, μὴ σὲ μέλλῃ, τὸ ξαίρω πῶς ἐσένα σοῦ χρειάζετανε ἡ ἐφτυχία, καὶ πῶς τᾶτες ἐφαλο θὰ σοῦ ἔπεφτε τὸ καθεὶς — καὶ τὸ ξαίρω πῶς ἡ ἐφτυχία γιὰ σένα δὲ θὰ εἶτανε ἄλλου πονθενὰ παρὰ σὶν ἀγκυλιά μου. Ναι, σὶν ἀγκυλιά τῆς κακομοιρῆς σου τῆς φιληνάδας, τῆς ἐρωτοξαιρελαμένης σου.

Κι ὡστόσο, ματάκια μου, ἡ ζωὴ ὅλα σοῦ τᾶδωσε, ὅλα, γιὰ νὰ εἶσαι φτωχισμένος. Σὲ χουσοπρόκεισε ἡ ζωὴ. Γιατί, γιατί νὰ μ' ἀπαντήσῃς; Τώρα μ' ἀγαπᾷς πάρα πολλὴ καὶ τέλειωσε, πάει τέλειωσε, πάει πὰ καὶ ἡ Μύρρω, ἀφοῦ ο' ἀγαπᾷ ἴσια ἴσια ὅπως καὶ σὺ μ' ἀγαπᾷς.

Τὶ δόρδαρη, μὰ τί δόρδαρη τύχη πὺν εἶναι ἡ δι-

κή μιας; Γίνεται ἀλλοθία εἶται νὰ καταστραφῇ, νὰ καταστραφῇς ἐσὺ, Οὐρανέ μου; Φίλε μου, φίλε, θέλω τουλάχιστο νὰ σοῦ εἶναι παρηγοριά καὶ παρὰ δα, φῶς νὰ σοῦ εἶναι ἡ ἀπέραντη, ἀμείωτη, ἀλογάριστη ἀγάπη, ἀχ! ἡ θεόβαθὴ ἀγάπη πὺν σοῦ ἔδωσα, καλὸ ἀφτὴ νὰ σοῦ κάμῃ, ἀφτὴ τὸ ἀγαθὸ σου νὰ εἶναι, θάρρος ἀφτὴ νὰ σοῦ δῇνῃ γιὰ νὰ ῥῆς καὶ γιὰ νὰ πλάθῃς.

Κανένας, νὰ τὸ ξαίρης, καὶ κατόπι θὰ τὸ καταλάθῃς, δὲν ἀγαπήθηκε σὰν καὶ σένα. Κάτι θὰ πῇ, Κωστή μου, καὶ ἀφτὸ, καὶ μ' ἀφτὸ νὰ βασίτεσαι καὶ νὰ βασίλῃς. Δὲν πρέπει μὴ σιγμοῦλα νὰ ποθᾷς ὅτι, γιατί ῥότες ἀλήθεια πᾶνε ὅλα πέρα γιὰ πέρα. Κάθε σιγμοῦλα νὰ κάμῃς κουράγιο, νὰ παίρῃς ἀπάνω σου. Ἐνέργεια χρειάζεται — ὄχι μου! — καὶ χρειάζεται ἀμέσως, μήπως καὶ πὺν ὅσοι δὲν εἶναι πὺν καιρός. Θέλω, θέλω νὰ δουλέψῃς. Σοῦ τὰ ποζητῶ γιὰ ἴδνομα τῆς ἀγάπης μας τὸ πανάγιο, γιὰ τὴ δική μου, γιὰ τῆς Μύρρας σου τὴ χάρη. Καὶ τὸ ξαίρω πῶς θὰ δουλέψῃς καὶ πῶς ὠραία καὶ μεγάλα ἔργα καὶ ἀθάνατα θὰ μᾶς δώσῃς ἀκόμη. Ὁχι, δὲν πρέπει νὰ σοῦ φτάνῃ τὸ Τριαντάφυλλο, τὸ Τριαντάφυλλό μας. Ἄλλοι σίχοι πὺν πλοῦσι, μὲ ὕψος ἀκόμη πὺν πολλὴ, δᾶρδουνε κατόπι. Ἐχω μέσα μου τὴν πεποίθησιν ῥιζωμένη πῶς εἶται θὰ γίνῃ.

Ἀχ! τί, μὰ τί θέλεις νὰ κάμω γιὰ σένα, τί, γιὰ νὰ σοῦ δώσω τὴν ἐφτυχία πὺν σοῦ χρειάζεται, πὺν ἀνάγκη τὴν ἔχει ὁ νοῦς κ' ἡ ψυχὴ σου, γιὰ νὰ ξανοίξῃς, γιὰ νὰ σᾶνῃς ἐκείνος πὺν εἶσαι; Ζήτησέ μου ὅ τι θέλεις, ὄχι! ἐσὺ ζωὴ μου. Ποτέ σου, ὅ τι καὶ ζήτησῃς ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ μου, ἡ ἀγάπῃ μου δὲ θὰ βρῇ πῶς πῆς ζήτησῃς πᾶρα πολλά. Σ' ἀγαπᾷ τόσο, τὸ βλέπεις, πὺν θὰ ἤθελα γιὰ σένα, σιγαλὶ σιγαλὶ. τὸ αἷμα μου νὰ δώσω, καθὼς καὶ σιγμὴ σιγμὴ θὰ ποδοῦνα νὰ σὺ εἶσαι τὴν ὑπαρξί μου.

Ἀχ! τί οὐρανόδες, τί παράδεισος; τί οὐράνια ἡδονή, πὺν δὲν τὴ φαντάζεται, πὺν ἴσως δὲν μπορεῖ ἀνθρώπινη καρδιά νὰ τὴ σιμῶσῃ, ὅσον περνοῦσα πλάγι πλάγι σου τὴ ζωὴ μου, ἂν εἶμουν γυναῖκα σου, ἀχ! Ἐνωμένοι κ' οἱ δύο μας, τί δὲ θὰ κατορθώσαμε, ἐγὼ ἡ ἀγάπη, καὶ ἡ δόξα ἐσὺ; Κωστή, τὸν κόσμο θάλλαζαμε, σοῦ τὸ δεβαιῶνω, θὰ τοῦ δείχναμε ταῖρι πὺν ποτέ του δὲν τὸ εἶδε, θὰ πλουτίζαμε ὁλωνῶν ἐς ψυχές, μὲ τὴν ἰδέα, μὲ τὸ φῶς, μὲ τὸν ἥλιον ἀνύπαρχης ὡς τὰ τότε ἐφτυχίας, δύναμης, ἐνέργειας, παναχιδιᾶς τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ νοῦ πὺν θάμα θὰ εἶτανε, ἀθρόπιο θάμα σωστό. Ἐχεις δίκιο, πολλὸ δίκιο, Κωστή μου, νὰ μοῦ λές πῶς θὰ εἶμουν φτωχισμένη, ὅπως ποτέ τῆς δὲ στάθηκε γυναῖκα, φτωχισμένη ὅπως ἴσως εἶναι κανεὶς σὺν οὐρανόδες.

Ἐχεις δίκιο νὰ μοῦ λές πῶς κοντὰ σου μονάχα, σὶν ἀγκυλιά σου, θὰ ξανόγῃ, σὰν τὸ λούλουδο, ἀλάκαιο μου, πῶς θὰ γνώριζα μαζί σου ὅλα τὰγαθά. ὅλες τὶς χαρές, ὅλα τὰ μεθήσια συνάμα τῆς δημιουργίας. Ἀγάπη μου, ξαίρεις, θὰ παραδινόμουνε, θὰ παραφινόμουνε σὶν ἀγκυλιά σου σὰν τὸ παιδάκι, καὶ ὅ τι μοῦ προτάζεις, ὅ τι μοῦ ἤθελες, θὰ τᾶκανα, θὰ σ' ἀκούγε ὁ νοῦς μου, θὰ σ' ἀκούγε ἡ καρδιά μου, τὸ κορμὶ μου θὰ σ' ἀκούγε. Θὰ ζύμωναμε τὸ νοῦ μου μὲ τὸ νοῦ σου, μὲ τὴν ψυχὴ σου τὴν ψυχὴ μου. Καὶ θὰ μὲ σήκωνες καὶ θὰ μ' ἀνέβαζες καὶ θὰ μὲ θύωνες ἴσια μὲ σένα. Καὶ χάρη σὲ σένα θὰ

γινόμουνε τότες ἄξια καὶ γὰρ νάπολάρω καὶ νὰ χαρῶ τόσο ἀγάπη κ' ἐφτυχία τόση.

Δὲ θᾶνωδα πιά, δὲ θὰ συλλογιόμουνε, δὲ θὰ ὑπαύχα πιά μου πικρά γιὰ σένα κι ἀπὸ σένα μου, ἀγαπημένε — καὶ θὰ μοῦ εἶτανε μέσα μου ἡδονὴ αὐτάριαχτη νὰ καθρεφτίζῃ τὴ ζωὴ σου ἢ ζωὴ μου. Θέληση ἄλλην δὲ θὰ εἶχα παρὰ τὴ θέλησή σου, πόθο παρὰ τὸν πόθο σου, ὄρεξιν καὶ γούστο παρὰ τὸ γούστο καὶ τὴν ὄρεξή σου. Καὶ τίποτα δὲ θὰ σοῦ ζητοῦσα, θὰ σοῦ ζητοῦσα μονάχα νὰ μ' ἀγαπᾷς. Καὶ θὰ μ' ἀγαποῦσες ξετρελαμένα. Τὴ ζωὴ σου θὰ τὴν περνοῦσες μπροστά μου γονατισμένος ἀπὸ τὴν πολλή σου τὴν ἀγάπην· θὰ μὲ προσκυνοῦσες σὰν κότισμα. Καὶ θάμουνε συνάμα βασίλισσά σου καὶ θάμουνε σκιάδα σου συνάμα.

Κωστή, Κωστή, μοῦ ἔρχεται καὶ θαμπώνομαι, καὶ χάνομαι, μόνο πὺν τὰ βάζω τέτοια πράματα μὲ τὸ νού μου. Ἀχ! τέτοιο εἶδος ἐφτυχία στὴ γῆς μας δὲν ὑπάρχει, κι ἂν ὑπάρχει, δὲν εἶναι γιὰ μᾶς καμμενῇ, γιὰ μᾶς τὰ δύστηχα τὰ παιδιὰ, πὺν γεννηθήκαμε γιὰ νὰ ποιοῦμε. Κωστή μου, δὲν πρέπει νὰ φησίζουμε τὸν πόνο νὰ μᾶς ἀποπληκώσῃ· πρέπει νὰ στήριξεται ὁ ἔνας μας στὸν ἄλλον ἀπάνω, γιὰ τὴν ἄνγκη ἀπὸ στήριξη κ' οἱ δύο μας.

Συχώρεσέ μου, Κωστή μου, συχώρεσέ μου τοὺς ἀπελιπούμους μου, σὰ μοῦ φαίνεται πὺς δὲν μπορῶ πιά καὶ θουλιάζω καὶ πελαγώνω. Εἶναι ὥρες, βλέπεις, πὺν δύναμη οὐδὲ σιαιλιά δὲ μοῦ ἀπομνησκει. Καὶ κατόπι, δὲν τὸ συλλογιόμουνε τὸ κακὸ πὺν σοῦ κάνω, δειχνοφτάς σου ὅλη μου τὴ λαχτάρα, τρομερὰ βασανίζομαι. Λαιτρεμένη μου, καλέ μου, ὅσσε μου καὶ σὺ λίγο θάρρος, γιὰ τὴν Κωστή μου, εἶναι τόσο ἡ ἀγάπη μου γιγαντία, πὺν δὲν ἀντέχω καὶ μὲ σκοτώνει, πὺν πεθαίνω... Ναί, σωστά μοῦ πὺν λές· ἀλήθεια, νομίζει κανεὶς πὺς σιγμὴ τὴ σιγμὴ, οδήγει καὶ πᾶν μοιάζει σὰ νὰ μεταίτην, σὰ νὰ λιγοστεύῃ κανεὶς· τὸ νιώθεις σὺ κρέας σου καὶ σὺ πετὶ σου, νιώθεις πὺν κορμὶ σου τὸ ἴδιο πὺν λιώνει, πὺν μαρμαίνεται, πὺν σοῦ ξεγλιστριᾷ· νιώθεις τὴ ζωὴ σου πὺν φέγγει καὶ τίποτα, μὰ τίποτα πιά δὲν μπορεῖς γιὰ νὰ τὸ ἐμποδίσης.

Κωστή, ἔλα, ἔλα, πάρε με στὴν ἀγκαλιά σου, γὰρ νὰ ζήσης ἐοῦ, καὶ μένα γιὰ νὰ μοῦ δώσης τὴ ζωὴ. Ποτέ, ποτε πὺς δὲν ἀγαπηθήκαμε αὐτρία, ὅπως ἐμεῖς ἀγαπιόμαστε. Ἀχ! ἔλα καὶ κάμε μου, καὶ χάρισέ μου τὰ χάρδια σου ὅλα, ἔλα τὴν ἴδια τὴ σιγμὴ ὅπου σὲ φωνάζω. Τὰ θέλω, τὰ χρειάζομαι, τὰ διψῶ, πὺν πεινῶ. Θέλω τὴ φλόγα νὰ νιώσω, τὴν πυρκαγιά τοῦ φιλοῦ σου πυρωμένου. Καὶ θέλω νὰ σὲ φιλήσω καὶ θέλω νὰ σὲ χαδέψω μὲ τὰ χεῖλή μου τὰ ἐρωτευμένα, θέλω νὰ σὲ χαδέψω γλῆκᾶ, λυπητερά, δροσερά. Γιατί σ' ἀγαπῶ, τὰκούς πόσο Σ' ΑΓΑΠΩ; — Φίλε, φίλε μου, φίλε, σ' ἀφίνω ἴσα μὲ τὸ βράδι. Μαζί θὰ πάρομε τὸ τοῦτ' ἀφ' ὅς σε λίγη ὥρα. Ποῦ εἶσαι; Τί κάνεις; Ἐδῶ κ' ἕνας μῆρας εἰσὺνε στὰ θουτὰ μας, στὴ γειτονιά μου, πλάγι πλάγι. Ὁχ! τί βασανισμένα πὺν τὶς ξαφαζῶ ἐκεῖνες τὶς μέρες τὶς οὐράνιες, ὅλες μας, μιά μιά μου τὶς ξαναζῶ. Θὰ τὶς ξαναζήσω ἴσα μὲ τὴ μέρα τὴν ἀσπληγνὴ, τὴ μέρα τὴν ἀλόγιασιν, ἀχ! τὴ μέρα μου τὴ στερνή.

Τὰ μάτια σου, τὰ ματάκια σου δός μου τα ἐδῶ γιὰ νὰ ζήσω. Σὰ δὲν τῶχω, σὰ δὲν τὰ βλέπω, Κωστή, ὅχ! τίποτα πιά δίχως τὰ μάτια σου δὲν ὀπά-

χει γιὰ τὴν καρδιά τὴ δύστηχη πὺν εἶναι ὅλη κι ὅλη πέρα γιὰ πέρα, δική σου.

Ἡ ὥρα ἐννιά κ' εἰκοσιπέντε τὸ βράδι.— Ἦρθε πάλι στὶς ἐφτάμισι ὁ θεὸς Δημητράκης μὲ τὴν Ἑλέγκω, καὶ καλὰ κ' μὲ πάρη γιὰ τὸ φαγί. Θέ μου! Θέ μου! πὺς δὲ λυποῦνται; πὺς δὲ μ' ἀφίρουνε; Καὶ δὲν ξαίρεις, ὅμα εἶμαι μαζί τους, τί πλήξη ἀκατανίκητη μὲ πιάνει, τί λαχτάρα νὰ θρεθῶ μακριὰ τους. Τὸ νιώθω πὺς ἀφτοὶ δὲ μ' ἀγαποῦνε, πὺς ὁ θεὸς δάξει γιὰ μένα καὶ σκοποῦς μὲ πὺν νού του.

Μοῦ φαίνεται σὰ νάνασαινω, τώρα πὺν γύρισω, καὶ βλέπεις πὺς μάνι μάνι, ἀφ' οὗ οἰκωδῆκαμε ἀπὸ τὸ τραπέζι, πὺς καληνύχισα. Εἶπα πὺς ἔχω ποροκέφαλο, καὶ δρόμο. Φοβερὸ πρᾶμα καὶ παράξενο! Καὶ σὰν πορεῖ κανεὶς καὶ δέρονται καὶ κλαίει, τὴν ἡσυχία του νὰ μὴν ἔχη! Μοιάζει πὺς μῶτε ἡσυχὰ νὰ πορῇ δὲ γίνεσαι. Ἀς τὰ ξεχάσουμε ἀφτά.

Τὸ γράμμα, τὸ γράμμα σου, Κωστή, μὲ βασανίζει, τὰγαπητό σου, τὸ λυπημένο, τὸ φτωχό σου τὸ γράμμα, θάνατο γεμάτο κ' ἐρμιά. Κωστή μου ἐοῦ καὶ μὲνε, λατρεμένη μου, ἐοῦ πὺν τόσο ξαιτίας μου πορεῖς, ἐοῦ πὺν ἤθελα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ σὲ πάρω γιὰ νὰ σ' ἀπομεθήσῃ τῆς Μύρρας σου ἡ ἀγάπη, γιὰ νάλημονήσῃς κἀφ' ὅραμα στὸν κόσμο, γιὰ νὰ μὴ συλλογιέσαι, γιὰ νὰ μὴ ξαίρης πιά τίποτις ἄλλο παρὰ τὴν ἀγάπην μου τὴν ἀπέραντη, Κωστή μου καὶ μὲνε, τί νὰ σοῦ πῶ; Θαρρῶ πὺς ὅλα τοῦ κάκου, θαρρῶ πὺς τοῦ κάκου τυραγνιόμαστε καὶ τοῦ κάκου πολεμοῦμε· δὲ φελᾷ μῆτε ἀγῶνας ἐδῶ, μῆτε τίποτα. Ἡ τύχη μας τὸ θέλει, ναί, ἡ τύχη μας θὰ τὸ φέρῃ, καὶ θὰ διῇς· γλήγορα θὰ πεθάνουμε κ' εἶσι ὅλα μας θὰ τελειώσουνε.

Σοῦ τὸρκεῖται πὺς ἐγὼ τὸ νιώθω, πὺς τὸ μαντέβω, πὺς τῶχω γιὰ θέβαιο. Ἄλλο γιὰ μᾶς δὲν ὑπάρχει. Ὁ Χάρος, μοῦ φαίνεται, σὰν ἔρθη, πὺς χαρὰ θὰ μοῦ περεχύσῃ τὴν νυχὴ. Κι διως σὰ στοχάζομαι τὸ θάνατό μας, τρεράζομαι γιὰ σένα. Ἐχω ἄδικο, κι ὁ ἴδιος, Κωστή μου ἐοῦ, μοῦ τὸ βλές. Γιὰ μᾶς τοὺς δύο, ἀγαπημένε, θὰ εἶναι ὁ θάνατος ἑφτυχία κ' ἡσυχία. Πάρα, πάρα πολλὴ ἀγαπιόμαστε, Κωστή μου, καὶ δύναμη ἀδρωπνὴ δὲν ὑπάρχει πὺν νὰ πορῇ καὶ βαστάξῃ μὲ τέτοιο ἔρωτα. Ἐοῦ, χωρεῖς ἐμένα, νὰ ζήσης δὲν μπορεῖς, καὶ γώ, δίχως ἐσένα, πεθαίνω. Ἡ μόνη ἀλήθεια εἶναι ἀφτή. Καὶ θὰ μᾶς εἶναι ἀδύνατο, καὶ σένα καὶ μένα, μὲ τὸ χωρισμό, μὲ πὺν πόνο μας καὶ μὲ τὴ λαχτάρα, νὰ τὰ βγάλουμε πέρα, εἶναι ἀδύνατο.

Καλὴ νύχτα σου, πὺν σ' ἀγαπῶ, κι ἄδριο πᾶλε σοῦ ξανάρομαι. Εἶμαι πολλὴ κουρασμένη. Πρὶν ἀποκοιμηθῶ, θὰ ξαναδιαβάσω τὸ γράμμα σου, ὅπως τὸ στήνθλιζω, καὶ σοῦ τὸ εἶπα· ἔπειτα θὰ προσπαθῶσω νὰ ἡσυχάσω, θὰ προσπαθῶσω νὰ ξεγᾶσω, ὅς εἶναι καὶ μερικὲς ὥρες. Σ' ἀγαπῶ! Ἀχ! ἔλα, μὰ ἔλα νὰ μὲ πάρης, νὰ μ' ἀρπάξῃς στὴν ἀγκαλιά σου ἀπὸ τοῦ μακριὰ μακριὰ κι ἀπ' ὅλους τοὺς μακριὰ, σὲ καμιά κορχούλα τῆς γῆς ἀγνωστῇ, ὅπου θὰ εἶμαστε μονάχοι μας μὲ τὴν ἀγάπην μας ἐμεῖς, ἐκεῖ, Κωστή μου, νὰ μὲ πᾶς. Ἐλα, ἔλα, ἔλα πιά· πάρα πολλὸ σὲ ἠέλω. Δὲν μπορῶ. Εἶναι ὥρες πὺν πᾶθος τρελὸς μὲ συνεπαίρνει, πὺν πὺν φιλιὰ σου γυρέβω καὶ πὺν μοῦ φαίνεται πὺς ξεφυγῶ. Κι ὅλη μου λαχτάρα, κι ὅλη μου τρέμω καὶ σὲ φωνάζω, Κωστή μου. Ἐ-

λα, ἔλα, ἔλα πιά. Μὰ δὲν τὸ νιώθεις, πές μου, πὼς οὐ λατρεύω καὶ πεθαίνω ; "Ἐλα πιά μου.

Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ. Ὁχ ! ἐσὺ λατρεύμενε μου, ζῆσθε, θέλω νὰ ζήσης γιὰ τὴν ἀπεράντη ἀγάπη ποὺ σοὺ ἔχω. Μόνος ἐσὺ σὶν κόσμῳ, εἴσουνε ἄξιος νὰ σπειρῇς ἀγάπη τέτοια σὲ καρδιά γυναικῆσια. Κι ἂν τύχη καὶ πεθάνω ἐγὼ γιὰ τὴν ἀγάπη μας, ἐσὺ νὰ ζήσης καὶ νᾶνασαίνης καὶ νὰ περπατῇς στὴν ἀνάμνησίν της μέσα, γιατί θέλω γύρω γύρω σου νὰ χυθῇ σὰν τὸν ἄερα τὸν ἴδιον ποὺ σὲ θρέφει, σὰν τὸν ἄερα τὸ στόμα σου τὴν ἀγάπη μας νὰ πίνῃ. Δὸς μου τὰ χεῖλιά σου, θές ; γιὰ νὰ σφιγξοῦνε μὲ τὰ δικὰ μου, ποὺ τόσο πάντα καὶ πάντα σὲ γυροῦν. Κωστή μου. Κωστή μου, γιατί νὰ μὴν μπορῶ νὰ πέσω στὴν ἀγκαλιά σου καὶ νὰ σὲ πνίξω σὰν φιλιάμου ; Πεθαίνω καὶ πάω ποὺ δὲν μπορῶ νὰ φιλιά μου ὅλα ὅλη μέρα νὰ σοὺ τὰ δίνω. Μὲ σκοτώνουνε τὰ φιλιὰ ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σοὺ δώσω.

Πές μου, δὲν τὸ νιώθεις ; "Ἐλα, ἔλα, πανάκριβέ μου. κι ἂς ἀπολησμονήσουμε, κατὰμματα κοιτάζοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, κάθε πράμα καὶ κάθετις, γιὰ τὴν συλλογιστοῦμε τὴν ἀγάπη μας μονάχα. "Ὁ-ξω ἀπὸ τὴν ἀγάπη μας, τί ἀραγες νὰ ὑπάρχῃ σὶν κόσμῳ γιὰ μᾶς ; Μὲ πῆρες ἀλάκωσέ μου ἀπὸ τὴ μέρα τὴν πρώτη. Ἀπὸ τὴν πρώτη σιγμῇ, ἐνίωσα πὼς τέλειωσε καὶ πάει, πὼς θὰ σ' ἀγαπῶ καὶ πὼς θὰ ποτὶ ἴσια μὲ τὴν ὑπερῆ μου τὴν ἀνάσα. Ἡ ἀγάπη μας, βλέπεις, Κωστή μου, εἶναι μεγάλη πάρα πολλὴ, καὶ θὰ μᾶς σκοτώσῃ. Θανάσιμη καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μας ἢ λαθωμιαία της, ἀπὸ κείνες τὶς λαθωμιαίες ποὺ γιατίρεμὸ δὲν ἔχουνε, ποὺ δὲ γράφουνε ἀνασώσωμό. Καλὴ νύχτα, καλὴ νύχτα. Κωστή μου ἀγαπημένε.

Τετάρτη πρωτῇ, ὀχτὼ καὶ πάντε. — Ἀκόμη ἔνα χᾶδι κι ἀκόμη ἔνα φιλί, ἐσὺ ἀγάπη μου, προτοῦ κλείσω τὸ γράμμα μου. Ἀχ ! ἤθελα πάντα καὶ πάντα νὰ σοὺ δίνω τὰ φιλιὰ καὶ τὰ χᾶδια μου. Τὴ ζωὴ μου ἀλάκωσῃ θὰ ποθοῦσα νὰ τὴν περάσω χαδέσθοντας τὰ χέρια σου καὶ τὰ μαλλιά σου, φιλώντας τὰ δάχτυλά σου, τὸ κεφάλι σου, τὰ χεῖλιά σου τὰ γαπημένα. Σ' ἀγαπῶ τόσο, τόσο καὶ τόσο !

Ναί, ἀλήθεια, καλὰ λές, εἶναι γριχτὸ νὰ δουλόγη κανεὶς ἕνα γράμμα. Θὰ ἔπρεπε, διὰν ἀγαπιοῦνται δυὸ οὐν καὶ μᾶς, νὰ μὴν ἀφίνονται ποτέ τους. Κωστή, Κωστή μου, ὀχ ! ἔτσι καὶ στὴ ζωὴ μας νὰ μπορούσαμε ποτέ μᾶς νὰ μὴν ἀφίνουμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ! Πές μου, τὴ γλῆνα, πές μου, τί λέθῃ, τί παραδέσσιος καὶ τί οὐρανός, τί θάμα ποὺ θὰ εἴτανε ἡ ζωὴ μας, τέτοια ζωὴ !

Λατομενέ μου, σοὺ ἀφίνω γιὰ τὸ λοιπόν, ἴσια μὲ τὸ θυάδι, τί λέω ; ἴσια μὲ δυὸ σιγμοῦλες, ἀφοῦ ἀμέσους ἀρχινῶ ἄλλο μου τὸ γράμμα. Σ' ἀγαπῶ. Θεοτέρεια φιλιὰ τὰ χεῖλιά σου τὰ ἐρωτεμένα.

M.

Τί ἀσκημὴ ποὺ τὴν ἔχουνε τὰ λεκεδάκια μου ἀφῆτὰ ποὺ τώρα τώρα τᾶκαμα μὲ τὸ μελάνι σὸ χρο-τί μου. Δὲν προφταίνω μήτε νὰ τὰ σήσω μὲ τὴ σιγμῇ μου, νὰ τὰ ξύσω. Σιγμώροσέ με. Προφταίνω μονάχα πάντα καὶ πάντα νὰ σ' ἀγαπῶ. . . .

ΤΕΛΕΓΡΑΦΙΜΑ ΤΗΣ ΜΥΡΡΩΣ

« Ἀπόλυτη ἀνάγκη μὴ γράμματα γιὰ μερτινὲς μέρες. Μή, μὲ κανέναν τρόπο, Γράμω σήμερις ἀμέσως. Φιλικά χαιρετίσματα.

M.»

ΕΙΚΟΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τρίτη, ὥρα δέκα τὸ πρωτῇ.

Κωστή, Κωστή μου, Κωστή, φωνὲς πὼς σοὺ τὸ φωνάζω, ἰδνομὰ σου τὸ λῆξεμένο ; Ποῦ εἶσαι ; Κωστή μου, καὶ μὲ γλυτώσης ; Ποῦ εἶσαι τέτοια ὥρα, τί κάνεις ; Ἀχ ! μέρες καὶ μέρες πρέπει νὰ περάσουνε, δὴλως νὰ τὸ ξαίρω, δὴλως νὰ μάθω τίποτα γιὰ σένα. Καλὰ ποὺ θὰ λάβω τουλάχιστο τὰ δυὸ τὰ γραμματάκια σου, ποὺ ταξιδεύουνε πρὸς τὴ σιγμῇ σου γράφω, καὶ ποὺ θὰ τᾶδωνες προτοῦ λάβῃς τὸ τελέγραμμά μου. Ἀχ ! Θέ μου, τὸ τελέγραμμά μου ! Τί, μὰ τί δὲ μοῦ κότισε νὰ σοὺ τὸ στείλω ; Μοῦ γαινότανε, ὅσο σοὺ πῆραγα, πὼς ἔγραφα τὸ θανάτο μου. Πές μου, γλῆκε μου, πές, τὰ κατὰλαβες, τᾶνωσες, τὰ πῶρεςος τὰ δυὸ τὰ στερεὰ λόγια ποὺ σοὺ ἔδωκα μέσα ; Τὰ γρηχρὰ, τὰ μπόσκια τὰ λόγια ! Φιλικά χαιρετίσματα ! Φίλε μου ἐσὺ, πατέρα κι ἀδερφέ μου, τὸ εἶδες, πές μου, πὼς ἡ Μύρρω σου ἀλάκωσῃ χιθῆκε σὶς δυὸ λεθοῦλες μέσα, πὼς τὶς γέμισῃ μὲ δὴλ τὴν ψυχὴ της. μὲ ὅλο τὸν ἀπέραντο ὅρωπά της, γιατί ἄλλα δὲν μποροῦσε καὶ σοὺ πῆ ; Τὰ φιλιὰ μου, τὴν ἀγάπη μου, τὸν καιμὸ μου, ὅλα ὅλα θέλησα ἐκεῖ μέσα νὰ σοὺ τὰ συμπαζέγω, γιὰ νὰ τᾶχῃς, ἢ καρδιά σου νὰ τᾶτρουφίξῃ, ποὺ μὲ τὴν καρδιά μου μαζί ποτεῖ καὶ χιτᾶ.

Κωστή, τώρα πρέπει νὰ σοὺ μιλήσω, νὰ σοὺ ἐξηγήσω. Ποῦ θὰ θρῶ ἡ λόγια ; Εἶναι ἀνάγκη, ἀπόλυτη ἀνάγκη, ποὺ σοὺ ἔλεγα σὸ τελέγραμμά μου, καὶ μᾶς χρειάζεται κρὺ αἷμα, ἐγὼ νὰ τὰ πῶ, ἐσὺ νὰ τᾶκούσης.

Σωπα τὸ ὑποψιαζόμενε πὼς ὁ Θεὸς Δημιουργῆς καὶ σκοποὺς εἶχε, καὶ μαγεῖρεθε καὶ δὲν ἔλεγε. Ἀνακατώνεται σ' ὅλα, σοὺ τὸ εἶπα, σὰν τοῦ σφεζόρει δηλαδὴ, καὶ τοῦ σφεζόρει πάντα, ἐπειδὴ θέλει νὰ δείξῃ πὼς ἐκεῖνος κα κανένας ἄλλος προστάζει καὶ κυβερνᾷ, πὼς εἶναι ὁ μεγαλῆπερος ἀδερφός καὶ πὼς ὅλοι στὴ φαισμία μας, χρέος ἔχουνε νὰ τὸν ἀκούνε. Γὰ τὴν πᾶντρεία μας, ἐννοεῖται, ἱάμυθε ἀπὸ τὴ μάνα τὴν ἴδια, καὶ τώρα μάλιστα σὰ καὶ μοῦ ἔρχεται ἰδέα, πὼς αἰτία σιάνηκε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ μοῦ ἀρηθῇ ἐμένα ἢ μάνα τόσο πασιρικά, μὲ τὴν ἀπόφασιν καὶ θέλησιν. Ἄς εἶναι. Περασμένα, ξεχασμένα. Ἡ μάνα ἢ καμημένη, ἀφοῦ ἔγραψες, μὲ λυπότανε καὶ δὲν ἔλεγε τίποτα. Μ' ἔφινε ἥσυχα νὰ κλαίω, ἥσυχα νὰ πονῶ. Συλλογιότανε ἴσως πὼς μὲ τὸν καιρὸ θὰ μοῦ περάσῃ. . . Ἐκείνη, βλέπεις, σπὶ νᾶτα της, νὰ τῆς μιλήσῃ μονάχα ὁ μπαμπᾶς της, ἔφτανε, καὶ μήτε τᾶδᾶζε μὲ τὸ ροῦ της, πὼς μπορεῖ κορίτσι νᾶγαπήσῃ, ἅμα οἱ γονεῖοί της δὲν τὸ θέλουνε.

Κωστή μου, πὼς τὸ ξαίρει ἂν ἡ μάνα δὲν εἶχε δίκιο ; Ἐμεῖς, ἀφοῦ θυσιόσαμε τὴν ἐπιτυχία μας, τὴν ἀγάπη μας δὲν τὴ θυσιόσαμε, κ' εἶπαμε κάλλια νὰ πεθάνουμε παρὰ νὰ τὴν ἀρηθνοῦμε. Διὰ μᾶς ἡ ζωὴ μας, κανένας δὲν τὴν προστάζει, ἔχουμε τὸ δικαίωμα καὶ μεῖς, ὅ τι θέλουμε, νὰ τὴν κάμνουμε, κι ἀφοῦ θυσιαστήκαμε γιὰ τοὺς ἄλλους, νὰ θυσιαστοῦμε καὶ γιὰ τὴν ἀνάπη μας.

Ἄφρα μου ἔλεγες, Κωστή, ἀφτὰ σοῦ ἀπαντοῦσε ἡ καρδιά μου, κ' εἶσι πηγαινοερχότανε τὰ γραμματά μου, κ' εἶσι παποφάσιες πὼς θὰ σοῦ γράφω καὶ σοῦ ἔγραφα. Μὰ μοῦ εἶτανε ἀραγες καὶ δυνατὸ νὰ μὴ σοῦ γράφω, πὸν μόνον καὶ μόνον μὲ τὴ γραμματὰ σου, μὲ τὴν ἐλπίδα καὶ μετὰ τοῦ ἀκόλουθου ταχυδρομείου, θασιτοῦμαι καὶ ζῶ ;

Ἦρθε ὁ θεὸς, μὲ κοίταξε, μὲ ξανακοίταξε, μὲ εἶδε γλωμῇ, λεγνῇ, ἀλλαγμένῃ. Ἀνὰ τοῦ ἄρσε. Πειράχτηκε τὸ φιλότιμό του. Ἀνὰ τὸ καταδεχότανε, ἡ ἀνιψία του νὰ γαπᾷ ἔταν ξένο, ἕνα Φραγκόπαιδο, πὸν λέει, καὶ μάλιστα πᾶρρωστικὸν γιὰ ἕνα ἀνδρῶπο πὸν δὲν τὸν θέλησε ἡ φαμελιά μας. Μὰ ποὺς μπορεῖ κίολας νὰ πῇ πὼς δὲν τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νου, ἄξαφνα καὶ νὰ μὲ γιοτρεψῇ μὲ τὰ δικὰ του τὰ συστήματα, ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ, γιατί, βλέπεις, οἱ γέροι τοῦ παλιοῦ καιροῦ φαντάζονται, πὼς σὺν ἐναντιώνονται τοὺς ἐρωτευμένους, σὺν κόπον καὶ κατὰ κούδεντα, κάθε γραμμα καὶ κάθε λόγο, κόμνανε καὶ τὴν ἀγάπην.

Ἀχ ! Κωστή μου, νὰ μὴν εἶτανε ἡ μάνα, σοῦ τόκοιζονμαι, θάφιναι τὸ θεῖο νὰ φαντάζεται ὅτι καὶ ὅπως τοῦ σιρῶναι καὶ θάφιναι, θὰ εἰμυνη τὴν ἀγκαλιά σου πιά, Κωστή μου. Ἄκουσε, ἄκουσε ! Τί πρέπει ἀκόμη νὰ σοῦ μολογήσω ! Τί πρέπει ἀκόμη νὰ τραθῆξω, μόνον καὶ μόνον μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἔχω καὶ ἄλλα νὰ σοῦ γράφω ! Σοῦ τὸ δεβαιῶ, δὲν μπορῶ, δὲν μπορῶ πιά. Τί μοῦ περνοῦσε πρῶτα καὶ παραπονιόμουνε ; Τί ἔκλαιγα, καμμένε, ὅσο ἔπαιρνα τὰ γραμματά σου κ' ἔπαιρνες τὰ δικὰ μου ἐσύ ; Τὴν δικὰ μου, μὲ κάθε τρόπο θὰ προσπαθῶμαι πάντα νὰ τὰ παίρῃς, καὶ μὲ κάθε ταχυδρομείο θὰ σοῦ στέλνω. Τὰ δικὰ σου δμως, μὲ τὸ χωρὶς ἄλλο ἀνάγκη νὰ λείνουνε γιὰ μερικὲς μέρες, ὥσπου νὰ ἡσυχάσουνε δῶ τὰ πράματα καὶ τὰ κεφάλια. Κουδέντως ἀτέλειωτες ὁ θεὸς μὲ τὴ μάνα τῆς εἶπε καὶ τῆς εἶπε, καὶ νὰ μὲ προσέχῃ, καὶ νὰ βλέπῃ τί ἔχω καὶ τί κάνω πὸν κάδονμαί ὅλο σὴν κάμωσή μου, πὸν τραβοῦμαι, πὸν δὲν πηγαίνω πονθενά, πὸν εἶμαι ἀδύνατη κ' ἕνας ἀπλὸς περίπατος μὲ κουράζει — ὁ περίπατος δηλαδὴ πὸν ἔκαμα τὴν ἄλλην ὁδομάδα σὺν περὶ ὅλοι μὲ τὴν Ἑλέγκω ! Ἐδῶ, ξαίρεις, τὰ παραμικρὰ μαθέδονται ἀμέσως καὶ πολυλογιοῦνται καὶ παρασκοιλιῶνται. Καὶ μὲ τί σκοπὸ τάχα ὅλες ἀφτὲς οἱ κουδέντες, ὅλες τοῦ Θεοῦ οἱ παραγγελίες ; Γιατί ; Γιατί τῷ-ερε ἡ κακὴ μου ἡ τύχη νὰ ξεχάσω μιὰ μέρα σὴν κληματαριά, ὅπου εἶχα καθίσει νὰναπαιτῶ, ἕνα πλίκον δικό σου. Ἀχ ! τί θάμα, τί θάμα σωστὸ, πὸν τὸ γραμμα σου δὲν εἶτανε πικρὸ μέσα ! Τὸ διάβαζα σὺν ἡλιοδασίλεμα, ἐδῶ καὶ τρεῖς μέρες, δηλαδὴ τὸ ξαναδιάβαζα, δὲν πρόσεξα, ἔβαλα τὸ γραμματάκι σὴν τῆσπῃ μου, ἔμεινε ὁ πλίκος δῶ, μὲ τὸ γραμμα σου, ἐννοεῖται, μὲ τὴ σάμπα του, μὲ τὴν ἡμέρομηνία ! Τ' ἀρπαξε ἡ Ἑλέγκω, τῷδωσε τοῦ πατέρα της. Μπαρὸ της ! Κι ἀρχίσανε πιά οἱ φασαρίες καὶ τὰ δράματα. Πειράχτηκε ὁ θεὸς, καὶ τί δὲ μοῦ εἶπα ! — Καὶ πὼς πολὺ καὶ σοῦ γράφει ; Καὶ τί σοῦ λέει ; Καὶ θὰ τὸ πῶ τῆς μάνας σου ἀμέσως ! — Ἀνὰ ἀποκρίθηκα λέξην, κρύα καὶ ψυχρὰ τοῦ ἔκαμα τὴν παρατήρησιν μονάχα πὼς τὰ γραμματά μου εἶναι δικὰ μου, πὼς δὲν εἶναι κανένος δουλειὰ παρὰ δουλειὰ δική μου καὶ πὼς δὲν τὸ ἤξαιρα καὶ τὸ συνθηδίζει κανεὶς νὰ μαζώνῃ πλίκους παραπειταμένους.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΦΥΛΑΚΗ

I

Ἰκεῖνο τὸ βράδι μιὰ βαρεὰ καὶ ἄγνωστη λήπη ἐσφίγγε τὴν καρδιά μας. Εἴχαμε σφιγμέναι ὅλοι σὲ μιὰ γωνιά, μὲ τὶς ἀλάτιες μας ἀνταμωμένες, γιὰ νὰ φέρουμε τὴ ζέσπην σὺν ξεπαγιασμένα κορμιά μας. Σκοτάδι. Ἀπ' ἔξω, ἔκρινε ὡς ἰ' αὐτιά μας, τὸ βαρὺ καὶ μονότονον βᾶδισμα τοῦ νυχτοφύλακα. Πάνου σὺν χωματέντης πλάκας τῆς αὐλῆς. Ἐνα κομμάτι χαρτιοῦ, κολλημένο σὴν ἀκρὴ τοῦ σπασμένου τζαμιοῦ, εἶχε μισοτραβήχῃ καὶ χιτυοῦσε σὺν κάθε δυνατὸ φῶσμα τοῦ ἀγέρας, σὺν δὺν φτεροῦγες πηλγωμένου πουλιοῦ. Ἐνας σωρὸς ἀπὸ καλάμια, σπῆγμένους κάπου καὶ σὲ μιὰν ἀκρὴ, ἔτριξε σὺν καὶ ἀνδρόνθα, λὲς κ' εἶταν σωρὸς ἀπὸ κόκαλα σπῆγμένους καὶ πέτρα, ἀπὸ χιλιάδες χρόνια. Μιὰ ὕψη μνησινὰ μὲνυχλας καὶ σὺνπλὴμὲ σπῆγνῃς τὰ ροιδοῦναι μας. Καμιά θύμησιν περσμένης εὐτυχίας δὲν ἐρχότανε νὰ σήσῃ τὴν φρικτὴ εἰκόνα τῆς ταραχμένης φαντασίας μας. Σιωπὴ. Κ' ἡ ἔγνοια, ἡ κρυφὴ ἔγνοια τῆς σκοτεινῆς ζωῆς μας, ἀπλωνόταν ἀπέραντη σὺν λογισμὸ μας καὶ βούρζε πνιχτὰ καὶ ξεσποῦσε ὅλοένα σ' ἕνα ἀπέλειωτο κλάμα.

Ὁ Μιχάλης ἀρχισε νὰ δῆχει. Ἐβηχε ἀπὸ πολὺς βδομάδες τώρα. Καὶ ποτὲ δὲ μιλοῦσε. Μᾶς κοιτοῦσε μόνον θαδεῖα, ἐπίμονα, μὲ τὰ μεγάλα θαδιοσκιώτα μάτια του.

Κάποιος ἀπὸ μᾶς σφῆθηκε ὡς σὴν πόρτα. Κάποιος εἶδαμε νὰ φωνάζει μὲς σὺν σκοτάδι. Ἐν' ἀναμμένο σπῆγνῃ. Γλήγορα ἔσθῃσε. Σὲ λίγο τὸν ἀκούσαμε νὰ σπῆγνῃ, φτύνοντας κάπου σὺν πᾶντα, μοναχὸς του.

— Τὴν αἰμὴ ! Σιδερόφραχτη... Καὶ δὲ λυγὰι τοσοδὰ....

Ἀπὸ μακριὰ ἀκούστηκαν τὰ γέλια καὶ οἱ φωνὲς μιᾶς μεθυσμένης παρέας. Τὸ σφῆγισμα τοῦ ἀγέρας ἀντακούστανε μᾶζι τοὺς. Κ' ἔπειτα, — ἕνα τραγοῦδι, πὸν ὅλοένα ἔσθῃσε ἀπᾶν καὶ χανόταν κατὰ πέρα καὶ, σὺν βάθος τοῦ σκοτεινοῦ δρόμου. Ἐνας πόθος τότε κρυφὸς τρανὰξε σ' ἀσπινικά μας κορμιά, κ' ἕνα θλιμμένο χαμόγελο χαράχτηκε θαδεῖα πάνου σὺν χεῖλῃ μας τὰ ὀχρὰ. Ὅμως ἔξω ἡ νύχτα ἀπλωνότανε βουβὴ καὶ ἀπέραντη, καὶ τὸ σκοτάδι σφῆγνῃ πνιχτὰ πάνου ἀπ' τοὺς χιονόκαρτους κάμπους καὶ πέτρα ἀπὸ τὴν ὀμυλῶδῃ θάλασσα.

Βαθεῖα σιωπὴ.

Ἐφῆρνον ἀκούστικα κάποιον ροχαλητό. Κάποιον θὰ πῆρε ὁ ὕπνος. Τὸ Στραβοκάνη. Παράξενον καὶ αὐτὸ τὸ παιδί ! Μᾶς τὸν εἶχαν κουβαλήσει καὶ μέσα ἕνα δειλινὸ, καὶ γὰρ δὲν ξαίρω πῶς, καὶ ἀπὸ τότε σφῆγνῃ μὲ τὰ μῆτρα σὺν ὕπνῳ. Καὶ μᾶς σπῆγνῃ δὲν ἔμᾶς. Καὶ μᾶς ἔβριξε. Τὰ μεγάλα, ἀχτένιστα μαλλιά του, τοῦ κούδανε τὸ πρόσωπο. Ἐνα πρόσωπο σὺν βλερὸ, κίτρινον. Κι ὅταν γελοῦσε, τὸ πρόσωπο αὐτὸ τὸ σὺν βλερὸ, τὸ κίτρινον πρόσωπο, κίτρινε, γινόντανε τοσοδὰ, καὶ ἀνᾶμνε ἀπὸ τὰνεδοκατεδόματα τὸν τοιμπλισμένων ματιῶν του ἀνδρὸν μὲν ἀλλόκοτη λάμψη, μιὰ παράξενη, κίτρινη λάμψη.

Τὸ παλιὸ ρολοὶ τῆς Μητροπόλεως ἀρχισε νὰ χιτυοῦ. Οἱ χιτυοῖ ἐφῆρναν ὡς αὐτιά μας, ἀργὰ, ξεψυχομένον, ἀμφίβολον...